

- Érvényesül-e a szövegben a **3-as tagolás** alapelve?
A kezdés és a lezárás között hány nagyobb egység különíthető el? Miről szólnak a nagyobb egységek? Mi szerint különülnek el?
Honnan hová jut el a szöveg?
(Készítsünk a szövegről vázlatot!)
- A fő részek tagolódnak-e **kisebb egységekre** (tömbökre, bekezdésekre, szakaszokra)?
Miről szólnak a kis egységek? Mi a mondanivalójuk? Van-e bennük tételmondat?

3. A SZÖVEG ELEMEI, STÍLUSESZKÖZEI

Csak mindezek után fogjunk a részletek tüzetes tanulmányozásához! Ekkor kell módszeresen, sorban (valamilyen sorrendben!) haladva szemügyre vennünk az alapelemeket, és rögtön azoknak a jelentését (a szövegben betöltött szerepét) is tisztázni.

- Mít jelentenek a **szavak**?
Melyek a témakör **kulcsszavai**? Mi a jelentésük?
Mít jelentenek az első olvasásra még nem értett egyéb **szavak, kifejezések**?
Hogyan segít az értelmezésükben a szövegkörnyezet?
- Milyen **nyelvi eszközöket** használt fel a szerző a téma kifejtésére, a mondanivaló kifejezésére?
Melyek a **szóanyag** általános jellemzői?
Melyek a jellegzetes **mondattípusok**?
Vannak-e **alakzatok**? (Hogyan segítik a felépítést, illetve a hatásosságot?)
Vannak-e **szemléletes, képszerű elemek**? (Célszerűek-e, hatásosak-e?)
Milyen **egyéb nyelvi eszközöket** használt a szerző, milyen jelentéssel, milyen hatással?
- Milyen **stílusréteg** jellemzi a szöveget? (Pl.: köznyelvi, szaknyelvi, szépirodalmi?)
Melyek e **stílusréteg megnyilvánuló jellemzői**?

4. A MEGÉRTÉS

- Az előzetes, majd a részletes elemzés után vizsgáljuk felül: jól ítéltük-e meg előljáróban a szöveg témáját és mondanivalóját? Ha kell, pontosítsuk, árnyaljuk a minősítést!
Miről mit mond tehát a szöveg?
Hogyan illeszkedik a szöveg mondanivalója az eddigi ismereteinkhez, a témáról alkotott képünkhöz, véleményünkhöz?
Megváltoztatta-e az informáltságunkat, álláspontunkat a témáról?
Ha érvel a szöveg: elfogadjuk-e az érveit?

A szépirodalmi szövegek befogadása, értelmezése és elemzése

A szépirodalmi szövegek megértésének módja egyfelől ugyanolyan, mint bármely más szövegé, de több olyan szempont is van, amelyek csak a szépirodalomhoz kapcsolódnak, sőt amelyek a művészi szövegek esetében megkerülhetetlenek.

A szépirodalmi szöveghez **megfelelői olvasói magatartás** szükséges. Különleges nyitottság, fogékonyság, és mindezekben felül a felkészültség a művészi élményre. Ha nem születik meg az élmény, akkor – számunkra – a szöveg mást jelent, kívül marad a művészetben.

A helyzetet bonyolítja (de nem változtathatja meg), ha a szépirodalmi szöveggel az iskola kereteiben, pl. az érettségi vizsgán találkozunk. Iskolai tanulóként ugyanis rendszerint valamilyen **feladatot** kapunk a szöveghez (pl.: „*Elemezze*”... „*Értelmezze*”... stb.), de ezt is csak akkor tudjuk teljes értékűen megoldani, ha nem feledkezünk meg az **élményről**.

Az **elemzés** alapművelet. Ha a szépirodalmi szöveget nem csupán az olvasás élményéért, hanem valamilyen fokú értelmezés vagy összehasonlítás céljából olvassuk, de nem az „*Elemezze*”... a feladatunk, akkor is mindenképpen elemzünk. Az elemzés ugyanis megfelelő szempontok szerinti vizsgálódást, részekre bontást jelent.

Ha azonban – az értelmezés, elemzés, vizsgálat stb. számára – elemekre bontottuk a művet, akkor is mindig az egészet lássuk magunk előtt! Ha valamely elemre felfigyelünk, akkor annak a műegészben betöltött szerepét is azonnal igyekezzünk megvilágítani! Ha pedig a részeket megvizsgáltuk, akkor – pl. a vizsgálat befejezésében – mindenképpen állítsuk magunk elé újból az **egészet!**

A szépirodalmi szöveg **témája** rendszerint sokrétű, sőt végtelenül sok rétegű. Másról szól az egyes olvasóknak, másról szól az egyes korokban, az egyes kulturális közösségekben – és nekünk is esetleg másról egy másik alkalommal.

A szépirodalmi szöveg **mondanivalója** (közlendője, kifejezett jelentése stb.) is hasonlóképpen változékony. Sőt: nincs egyetlen műnek sem egyetlen kizárólagos mondanivalója.

A szépirodalmi szöveg művészi hatásának szakszófogalma az „**esztétikai minőség**”. A leggyakoribbak: a *szépség*, a *rútság*, a *tragikum* és a *komikum*.

A művészi szöveg abban tér el a nem művészitől, hogy bármely eleme hordozhat többletjelentést. A „**poetizáltság**”, azaz művészi eszközök alkalmazása elsősorban a lírára jellemző – sőt itt a nyelv legalsó szintje, a hangállomány is gyakran művészi hatású –, de az epikai és a drámai szövegekben is megjelenik. Az újabb „negyedik műnem”-nek is nevezett művészi esszében pedig a szépírói eljárások kifejezetten e műfaj fő jellemzői.

A szépirodalmi szöveg önálló alkotás, de egyúttal sok rendszernek a tagja. A műalkotást tehát mindig vizsgálhatjuk – ha módunkban áll – pl. az adott szerző **életművében** betöltött helye szerint, az **adott kor irodalmában**, az **irodalomtörténetben**, a **műfaj történetben**, a **stílustörténetben**, **egyéb művészeti ágakhoz** és azok alkotásaihoz kapcsolva, a **kultúra egyéb ágaihoz** viszonyítva stb.

Az egyes szépirodalmi szövegek elemzéséhez a **műfajok sajátosságai** vezérfonalat adnak. E vezérfonalak „sablon”-ként felhasználhatók, de csak olyan sablonként, amelytől mindig el lehet, sőt el is kell térni. A műalkotásnak ugyanis a hagyományokhoz való alkalmazkodás és az új utak keresése egyaránt jellemzője.

Az alábbiakban épp ezért felvázoljuk a műelemzés legismertebb és leggyakrabban alkalmazott szempontjait. Ezek nélkül az „elemzés” vagy bármilyen feladatmegoldás valószínűleg felszínes marad: csak a vers prózásítása, a cselekmény ismertetése sikeredik. Ha viszont a listákból jól választunk, akkor elegendő lehet 4-5 szempont szerinti vizsgálat is egy-egy mű lényegének a bemutatásához. Legkevesebb 1-2 szempont kell a minimálisan elfogadható kép alkotásához.

Bármilyen (irodalomtörténeti, műfaji stb.) szempontból beszélünk vagy írunk egy szépirodalmi alkotásról, ne a szempont uralkodjon a szövegünkben, hanem elsősorban **a műről**, a mű keltette **élményről** szóljunk!

1. SZEMPONTSOR LÍRAI MŰVEK ELEMZÉSÉHEZ

A téma: valamely érzelem, hangulat vagy gondolat (eszerint megkülönböztethető az érzelmi, a hangulati és a gondolati líra)

A lírai én

kiléte: kinek a nevében szól a költő? (vigyázzunk: soha nem a költő eredeti, illetve teljes személyisége nyilatkozik meg a műben!);
a vershelyzet, beszédhelyzet (kihez szól a lírai én, hol, mikor);
a hangnem

A művilág jellemzői:

a tér;
az idő;
a művilág rétegei (pl. tárgyi világ, természet, ember, társadalom, összembe-
riség, kozmosz, abszolútum stb.);
a művilág elemei (a műelemek kapcsolata a témával és a mondanivalóval)

A szöveg felépítése:

a haladás iránya, tempója (és változásai);
a szöveg egységei (az egységek témája, mondanivalója)

A poétikai eszközök:

a képanyag;
az alakzatok;
a szövegforma: versritmus, tördelés, enjambement, rímelés, alliteráció, hang-
szimbolika, hanganyag

A mű mondanivalója:

a mű által kifejezett világgép

A műfaj (műfaji változat):

dal, elégia, óda, elégiko-óda, himnusz, zsoltár, jeremiád, rapszódia, epigramma,
episztola, ars poetica stb.

A mű helye

az életműben, a korban, az irodalomtörténetben, a művészettörténetben stb.

2. SZEMPONTSOR EPIKAI ALKOTÁSOKHOZ

A tárgy: a cselekmény

(a műelemzés ne ennek ismertetése legyen!)

A téma: a mű által bemutatott kérdéskör, probléma

Az elbeszélő (és beszédmódja):

az elbeszélő énje

viszonya a hőshöz és a témához (viszonya az olvasóhoz);

a nézőpontja

fő változatok: külső vagy belső, tárgyilagos vagy szubjektív;

az elbeszélő magatartása

pl.: szenttelen, rokonszenvező stb.;

a hangnem (tényszerű, szubjektív, familiáris, humoros, elégikus, érzelmes stb.);

az előadásmód

narráció és reflexió;

alapformák: leírás, tabló, jelenetezés, beszéltetés, párbeszéd, monológ,

anekdotázás;

a kifejtettség mértéke: tömörség, bőbeszédűség;

az elbeszélés tempója, annak váltásai

Az ábrázolásmód (összefüggésben az előadásmóddal):

pl. romantikus, realista (tipizáló); eszményítés, példázatosság, szatíra, líraiság stb.

A művilág:

pl. valós vagy fiktív (mese, idill, álom, fantázia stb.)

A tér:

külső tér (mozgástér, társadalom, periféria), kalandok színtere;

belső tér (lélek, tudat, személyiség, nevelődés);

a környezet (természeti táj, város stb.) jelentéstartományai, szerepe a művilág egészében

Az idő:

az elbeszélés ideje: az epikában a múlt (már megtörtént eseményt mond el);

a cselekmény ideje: múlt vagy jelen (ritkán: jövő);

az idősíkok (pl. a múlton belül);

az előre haladás jellege: linearitás vagy síkváltások (előre, hátra);

a szimultán technika: a mozzanatok egyidejűségének jelzése

A mű szerkezete:

az alapváltozat: az 5-ös tagolás (a fő részek: expozíció, bonyodalom, kibontakozás kitérőkkel, tetőpont, megoldás);

a cselekmény szálai, összekapcsolódásuk

A hős:

- a jellem (egyszerű, összetett, ellentmondásos stb.);
- a külső-belső tulajdonságok, a képességek;
- a származás, társadalmi hovatartozás (típus? zsáner?);
- a hős értékrendje, törekvései;
- a szereplők kapcsolatai, rendszere

A jellemzés módja:

- pl. közvetlen, közvetett (beszéltetés, cselekedtetés, környezet bemutatása stb.)

A mű értékvilága:

- a meghatározó értékosztály (pl. szellemi, erkölcsi, anyagi stb.);
- az értékek hierarchiája; a kiemelkedő érték(ek);
- az esztétikai minőség (a legfőbb pozitív érték helyzete a megoldásban)

Nyelv, stílus, poétizáltság:

- a stílusréteg, szóanyag, mondat típusok;
- a szövegtagolás;
- a képek, alakzatok;
- a szöveghangzás;
- a vizuális megjelenés egyéb eszközei

A mondanivaló:

- a világkép (harmónia és diszharmónia, optimizmus és távlattalanság);
- a létsíkok (természet, ember, társadalom, transzcendencia)

A műfaj (konkrét változata):

- nagyepika: eposz, regény (kalandregény, próbatételes kalandregény, történelmi regény, családragény, életrajzi regény; fejlődésregény, „lélektani” regény), emlékirat, vallomás stb;
- kisepika: elbeszélés, novella, anekdota, mese, fabula, monda, legenda, elbeszélő költemény, históriás ének, széphistória stb.

3. SZEMPONTSOR DRÁMÁKHOZ

Tárgy: a cselekménysor (a műelemzés ne ennek ismertetése legyen!)

Téma: a konfliktus, azaz a művilágban egymással szemben álló, megütköző értékek, törekvések, személyek, embercsoportok stb.

Drámai alaphelyzet

- a szereplők helyzete; vágyaik, törekvéseik, céljaik;
- a személyi kapcsolatok hálózata az alapszituációban;
- a viszonyváltozás szükségessége (BÉCSY TAMÁS);
- az érvényre juttatandó vagy megőrzendő pozitív értékek, a leleplezendő értékhiányok vagy álértékek

Jellem

a hős képességei;
a jellemek csoportjai, rendszere

Drámai vétség

a tragikus és a komikus hiba

Tér és idő

a klasszikus „hármasság” szabályának érvényesülése

Szerkezet

az antik tragédia megszabott felépítése: a prologosztól az exodikonig;

a későbbi drámáké:

a cselekményes művekre jellemző 5-ös tagolás (az expozíciótól a megoldásig);

felvonások és jelenetek;

egyedi szerkezeti elemek (a kar éneke, a hős monológja stb.)

A drámaiság egyéb jellemzői

szerves felépítés, a művilág elemeinek funkcionálisága;

párbeszédessé szövege

Esztétikai minőség

tragikum és komikum

Katarzisz

Műfajok

tragédia, drámai költemény, analitikus dráma, epikus dráma, abszurd dráma;

színmű;

komédia, commedia dell'arte stb.

A mű közege

színházi előadás (a konkrét megvalósítás, a rendezés és a színészi játék

lehetőségei);

olvasás (a belső látás lehetőségei)

B) A szövegalkotás lépései

A szövegalkotás alapkérdése, amely mindig, minden felvetődő probléma megoldásához, elakadás esetén a továbblépéshez hozzásegíthet: **kinek miről mit akarunk mondani?** (Akkor is erre gondoljuk, ha a témát másoktól kapjuk, pl. vizsgafeladatként!)

A szövegalkotás fő lépései a következők:

A **téma** kiválasztása, illetve értelmezése

- a témáról gondolatok, ötletek, információk, gyűjtése, megfigyelések; átélt élmények, emlékek felelevenítése;
- a kéznél levő (elérhető) forrásokban anyaggyűjtés;
- mások (mérvadó személyek) állásfoglalásai, megfontolással;
- szaktárgyi, tudományos ismeretek;
- műalkotások (szépirodalom, képzőművészet, zene) példái

A **szövegtípus követelményeinek** számbavétele

- tartalmi és formai (szerkezeti) követelmények;
- a szövegtípus kívánalmainak, tartalmi és formai követelményeinek teljesítése (sajátos hibáinak elkerülése)

A **mondanivaló** előzetes kialakítása

- nézőpont kialakítása;
- saját vélemény, közlendő körvonalazása;
- az összegyűjtött ötletek, gondolatok (anyag) rostálása, sorba rendezése, kiegészítése;
- vezérelv kialakítása

A **szöveg menetének, fő részeinek** megtervezése

- a felépítés alapelve: a 3-as tagolás;
- vázlatkészítés (az adott szövegtípus szerkezeti követelményei szerint)

A szöveg **egyéb jellemzőjének** megtervezése

- hangnem (személyes vagy objektív), stílusréteg, hatás (ezek feleljenek meg egymásnak)

Kidolgozás (ha van mód rá: fogalmazvány, javítás, kiigazítás, törlés, csiszolás, tisztázás)

- alapkérdés (ami átsegíthet a nehézségeken): mi a mondanivalónk?;
- kulcsfontosságú: a jó kezdés (fel kell kelteni az érdeklődést, le kell tenni a közlendők alapjait);
- a jó szöveg másik fontos része: a lezárás (foglaljuk össze a mondanivalót, és erősítsük meg hatásos elemmel);
- a követelmények:
- haladás (honnan hova akarunk eljutni);
- tagolás;
- súlypontok képzése;
- előremutatás;
- összegezés az egyes részek végén;

a fölösleges kitérők kerülése;
a következő lépések előrejelzése;
arányosság (a kellő mértékben és terjedelemben járjuk körül a résztémát, ne zsúfoljunk sok információt, a továbblépés előtt ellenőrizzük, hogy mindent kifejtettünk-e, a fölösleges kitérőket töröljük);
lezártság;
egység a hangnemben és a stílusrétegben;
teljesség: az alapfogalmak, alapösszefüggések számbavétele és felhasználása

1. AZ ESSZÉÍRÁS

Az **esszé** többjelentésű szó; a XX. évszázadban már a negyedik műnemnek is nevezték, de az iskolai gyakorlatban (pl. a történelem tantárgyban) mindenféle összefüggő szöveges fogalmazást esszének hívnak.

Az érettségiző tanulóktól nem várható, hogy a szépirodalmi értelemben vett magyar esszé legnagyobbjait (Szerb Antalt, Babits Mihályt, Kosztolányi Dezsőt, Németh Lászlót, Halász Gábort, Hamvas Bélát vagy Benedek Marcellt) utánozzák, de az igen, hogy a szövegalkotás minden követelményének igyekezzenek eleget tenni, és egészében véve **kulturált** szöveget alkossanak a vizsgákon kapott témáról.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy érettségi vizsgáján a két alapvető követelmény: a **tájékozottság** és az **önállóság**. Ez a két követelmény a **tartalom** és a **nyelv** területén egyaránt érvényes.

A jó dolgozat jellemzői:

- a) a **tárgykör ismerete (tantárgyi ismeretek, megfelelő olvasottság és látókör);**
a **nyelvi norma követése;**
- b) **önálló ötlet, gondolat, vélemény, eszmefuttatás;**
egyéni stílus.

A megfelelő **nyelvi színvonalra** (a „norma” követésére és a kifejező stílusra) a szövegalkotás mindhárom részterületén törekedni kell:

- a **szerkezetben:** ha nem csupán a logikus és arányos felépítésre törekszünk, hanem a hatásosságra is oda tudunk figyelni, akkor célratörő lehet a szöveget alakzatokra (pl. ismétlésekre, keretes szerkezetre) építeni;
- a **nyelvhasználatban** a szabatosság (a pontos szóhasználat) a legfőbb elv, de az egyéni fordulatokat is alkalmazhatjuk – ha nem esünk bele pl. a vulgáris vagy túlságosan közvetlen kifejezés hibájába;
- a **helyesírásban** a kulturáltság alapkövetelménye a durva hiba elkerülése, és a szöveg tagolását segítő és kifejező központosítás figyelmes alkalmazása.

Az esszéírás kiemelt eszköze:

az idézet!

2. AZ ÉRVELŐ SZÖVEG FOGALMAZÁSA

Az **érvelő szövegek** csoportja a leíró (ismertető) és az elbeszélő (cselekménysort ismertető) szövegek társa. Az **érvelés** önmagában csupán egyfajta eljárás, amely bármilyen szövegtípusban előfordulhat, de az érvelő-meggyőző szövegekben kulcsszerepe van. Ebben a szövegcsoporthoz a leggyakoribb szövegtípusok: az állásfoglalás, a hozzászólás és a vita. A tudományos életben (pl. a tanulmányokban, a konferenciákon stb.) az érvelés szintén alapelem. Az érvelő-meggyőző szövegek megfelelő összeállításához az illető szövegtípus követelményeit pontosan ismerni kell.

Ezek a követelménysorok azonban egyúttal a retorikának is a követelményei. A **retorika** (szónoklattan) a nyilvános beszéd szabályait fogalmazza meg. Ezeket a szabályokat akkor is ismerni kell az érvelő-meggyőző szövegek alkotásakor, ha nem szóbeli, hanem írásbeli szöveget alkotunk, mert mindig valamilyen megcélzott személyt (személyeket) szándékozunk meggyőzni a mi igazunkról.

Az érvelő-meggyőző szövegek retorikai követelményei és sajátosságai – a szöveg fő részei szerint haladva – a következők:

I. A **bevezetés** a kommunikáció mindhárom tényezője (a beszélő, a hallgató és a tárgy) között aktív kapcsolatot létesít. Ennek eszköze pl. a hallgató, olvasó **megszólítása** (de ez nem minden szövegtípushoz illik).

Jó, ha a beszélő szól a tárgyhöz fűződő kapcsolatáról, érintettségéről.

Jó, ha a hallgatójának a tárggyal kapcsolatos érintettségét is szóba hozza, pl. utal a téma aktualitására.

Nagyon hasznos, ha a beszélő felkelti a hallgató rokonszenvét („captatio benevolentiae”).

A bevezetés végéig tisztázni kell a **kulcsszavak jelentését** (pl. nehogy másként értelmezze azt az egyik vitázó, mint a másik).

A bevezetésből ki kell derülni, hogy a beszélő mely igazság mellett fog érvelni; mi a tárgyról a véleménye vagy álláspontja; mi a szöveg **tételmondata**. (Esetenként az is szükséges, hogy a tételmondat, vélemény érvényességi körét, pl. helyét vagy idejét is körülhatároljuk.)

II. A **középrésznek** alá kell támasztani a tételmondatot (véleményt, álláspontot stb.). Az alátámasztás eszközei az **érvek**. Az ellentétes álláspont megdöntését szolgálja az elhangzott (vagy elképzelt) ellenérvek **cáfolata**.

Az **érvelés** magja a tételünk igazát alátámasztó **bizonyíték** (alátámasztó elem), de az érvelés csak akkor teljes értékű, ha **világos okfejtéssel** bemutatjuk, hogy a bizonyíték hogyan támasztja alá az igazunkat, azaz a tételmondatunk érvényét.

A legerősebb **bizonyíték** a tény (adat, törvény stb.), gyengébb a közvélemény és a szórványos példa, esetleg elfogadható egy szépirodalmi mű története.

Az **érv erejét** az alátámasztó bizonyíték és a tételmondat közti világos, egyértelmű, nyilvánvalóan ok-okozati összefüggés adja.

Az **érv** (ellenérv) **gyenge pontja** pl. az összefüggés véletlenszerűsége.

A meggyőző állásfoglaláshoz egy érv ritkán elég.

Jó, ha az érveink **sorrendjét** célszerűen tervezzük meg (pl. a legerősebbet előre vesszük vagy utolsónak hagyjuk); hatásos lehet, mert a gondolatmenetünk követését segíti, ha az érveinket a középrész elején előre felvázoljuk.

Szerencsés esetben az érveink és az ellenvéleményt alátámasztó érvek párba állíthatók, és együtt tárgyalhatók.

III. A **lezárás**ban összefoglalásul bemutatjuk, hogy mely érvek milyen erővel mit támasztottak alá.

Ezután még két (retorikai) feladatunk van:

- a hatás **erősítése** (pl. érzelmi-hangulati elemmel);
- a kommunikációs kapcsolat **zárása** (elköszönés).

A kulturált érvelés két alapszabálya:

- a személyeskedés kerülése;
- a vitapartner tisztelete.

3. AZ ÖSSZEHASONLÍTÓ ÉS KERESZTMETSZET JELLEGŰ FELADATOK

A több irodalmi alkotást együtt tárgyaló feladatok a legösszetettebbek. Mindegyik összehasonlítandó művet (szöveget) alaposan kell ismernünk, és csak ha azokról átfogó képünk van, akkor foghatunk hozzá a kiválasztott szempontok szerint az egybevetéshez.

Az összehasonlító elemzések **felépítése** akkor optimális, ha nem külön-külön tárgyaljuk az egyes műveket (pl. időrendben), hanem a kapott szempontok, illetve a részszerzők szerint haladunk, és dolgozatunk mindegyik egységében mindegyik művet – az összehasonlításra folyamatosan törekedve – bemutatjuk. A szerves kompozíció követelménye arra is rákényszerít bennünket, hogy ami fontos ugyan az egyik-másik műről, de nem játszik szerepet az összehasonlításban, arról ezúttal nem szólhatunk.

Az **egybevetés alapja** lehet:

- téma;
- mondanivaló;
- közös motívum (toposz);
- műfaj;
- stílus;
- az ábrázolásmód vagy kifejezésmód bármely más eleme (pl. felépítés, képviselő stb.).

Az egybevetés **eredményezhet** (a vizsgált szempontból):

- azonosságot, hasonlóságot;
- ellentétességet, különbözőséget.

Az **egybevetés eredménye** lehet:

1. bemutathatja, hogy a korábbi mű (valamely eleme) hogyan él tovább a kultúrtörténetben, az irodalomtörténet néhány korszakában;
2. bemutatja, hogy a későbbi mű a korábbira (annak valamely jellemzőjére) épült.

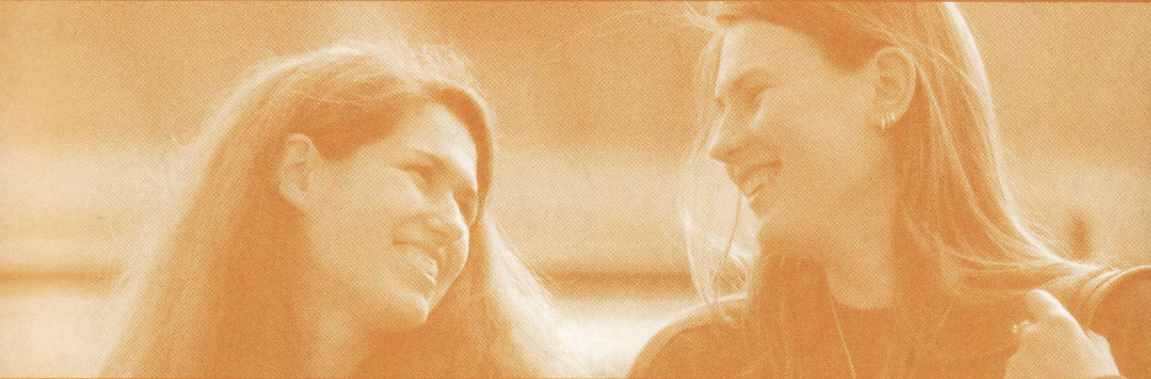
(K. L. Z.)

**ÚJ TÍPUSÚ
ÉRETTSÉGI**

CORVINA

ÚJ ÉRETTSÉGI

IRODALOM TÉTELEK